GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar
Sorisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 118. *Joi 12 (24) Iulie* **1884.**

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 sĕ începe unŭ **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** şi străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe şése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonaţĭ ca se binevoiéscă a-şĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea ḑiarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Braşovŭ în 11 (23) Iulie.

Semnulŭ celŭ mai învederatŭ că împĕrăţia dualismului sĕ apropie de sfêrşitulŭ ei, este „prietenia ceho-maghiară“ inaugurată ḑilele acestea la gara din Praga.

Cetitorii noştri cunoscŭ raportulŭ telegraficŭ privitorŭ la primirea strălucită, ce li s'au făcutŭ în capitala Boemiei celorŭ două sute de Cehĭ din Budapesta, la carĭ s'au alăturatŭ şi o sută de Maghiarĭ spre a visita împreună teatrulŭ naţionalŭ cehicŭ.

Acestŭ evenimentŭ a fostŭ discutatŭ în unele foi unguresci şi boeme şi se înţelege, că cu prilegiulŭ acesta s'au esprimatŭ dintr'o parte şi altă multe cuvinte de curteniă şi dorinţe frumóse pentru viitórea armoniă între Cehĭ şi Maghiarĭ.

Scimŭ că între aceste doue naţiunĭ ale împĕrăţiei nóstre poliglote a domnitŭ mare încordare nu numai pe timpulŭ absolutismului nemţescŭ, când Ungaria a fost inundată cu funcţiunarĭ cehĭ, ci şi mai tărḑiu după ce schimbându-se situaţiunea interióră în favórea Maghiarilorŭ aceştia s'au fost aliatŭ cu Nemţii, ca se asuprescă pe Slavĭ şi Românĭ.

La 1871 când cabinetulŭ Hohenwart a încercatŭ a se împăcá cu Cehii, Maghiarii au combătutŭ alăturĭ cu Nemţii acestŭ planŭ şi comitele Andrassy, p'atuncĭ ministru-preşedinte alŭ Ungariei, a contribuitŭ fórte multŭ la căderea acelui cabinetŭ şi a proiectului sĕu de împăcare numitŭ: „articule fundamentale.“

Se înţelege, că Cehii n'au fostŭ nicĭdecum încântaţi de purtarea Maghiarilorŭ, dér vĕḑêndŭ că influinţa lorŭ era aşa de mare, încâtŭ le puteau strică, au începutŭ sĕ ţină mai multŭ contŭ de ea. Comitele Andrassy ajunse ministru de esterne şi ne aducemŭ aminte, că nu numai odată Cehii au încercatŭ sĕ 'lŭ câştige pentru idea restabilirei regatului boemŭ, care, ḑiceau ei, este aliatulŭ naturalŭ alŭ regatului ungarŭ, dér n'au isbutitŭ.

Intr'aceea cercurile deciḑĕtóre din Austria stăruiau ca sĕ se iniţieze o împăcare cu Cehii. Venĭ cabinetulŭ Taaffe şi ceea ce Hohenwart a voitŭ se facă dintr'odată, acesta îşĭ propuse se realiseze cu incetulŭ.

Cehii, după o resistenţă passivă de 12 anĭ, întrară în parlamentulŭ centralŭ şi lupta în contra supremaţiei germane se începŭ; ea sĕ continuă şi astăḑĭ cu succesŭ. Făcêndŭ parte din maioritatea autonomistă a Reichsrathului, Cehii au trebuitŭ sĕ ţină contŭ de greutăţile, cu carĭ avea şi are încă a se luptă cabinetulŭ Taaffe. Intre aceste greutăţĭ cea mai capitală nu erá opositiunea ce-o făceau Nemţii guvernului, ci diferitele consideraţiunĭ, ce trebuiea sĕ le aibă comitele Taaffe faţă de Germania şi de Ungaria şi carĭ isvoreau din constituţiunea dualistică a monarchiei. Ce va ḑice d. de Bismark décă va audi plângerile Nemţilorŭ din Austria şi ce vorŭ ḑice Maghiarii, când vorŭ vedé că în Austria sĕ inaugurézá o politică federalistă?

Se cerea dér ca guvernulŭ şi noua maioritate din Austria se procédă cu multă precauţiune, mai alesŭ după ce acésta maioritate era compusă din diferite elemente şi era avisată şi la sprijinulŭ Nemţilorŭ conservatorĭ. Unŭ momentŭ însemnatŭ a venitŭ într'ajutorŭ politicei cabinetului Taaffe: noua legătură cu Germania. Principele de Bismarck, care, se ḑice, a făcutŭ pressiune la 1871 în defavorulŭ cabinetului Hohenwart, a devenitŭ deodată unŭ apĕrătorŭ alŭ politicei de împăcare şi organele lui pledézá şi astăḑĭ mai multŭ pentru politica d-lui Taffe, pre când faţă de durerile oposiţiunei germane parŭ a fi cu totulŭ indiferente.

De altă parte ministrulŭ preşedinte Tisza, totdéuna gata de a esecutá poruncile dela Viena, a trebuitŭ sĕ se împace şi elŭ cu noua stare de lucrurĭ.

Două erau numai condiţiunile, ce i se impuneau guvernului şi maiorităţii din Austria: sĕ nu se atingă de alianţa cu Germania şi de pactulŭ dualistŭ. Aceste condiţiunĭ au şi fostŭ observate pân' acum cu stricteţă şi reserva, ce şi-au impus'o foile cehice faţă de cestiunile, ce priveau relaţiunile cu Germania şi faţă de afacerile interióre ale Ungariei, sunt o viuă dovadă pentru acésta.

Câtŭ pentru Ungaria Cehii au mersŭ şi mai departe şi au încercatŭ la diferite ocasiunĭ a se apropia de Maghiarĭ, de a cărora sprijinŭ mai au încă lipsă spre realisarea planurilorŭ lorŭ. Conducĕtorulŭ cehŭ Dr. Rieger a umblatŭ pela Peşta şi nu numai odată ḑiarele din Praga au atinsŭ córda alianţei ceho-maghiare. Foile unguresci au ripostatŭ pân'acum fórte slabŭ; ele vorbiau de Cehĭ şi de Boemia, ca de unŭ poporŭ şi de-o ţéră, care nu se află pe aceeaşĭ tréptă a îndreptăţirei politice, ca poporulŭ maghiarŭ şi Ungaria.

Incetulŭ cu încetulŭ însĕ guvernulŭ lui Taaffe s'a întăritŭ şi maioritatea lui, care, ca sĕ nu sparie pe Ungurĭ, se numesce autonomistă, ér nu federalistă, a prinsŭ rădăcinĭ în imperiu. Oposiţiunea Nemţilorŭ centraliştĭ din Austria, cu tóte sfaturile ce i le-a datŭ „Pester Lloyd“ nu numai că nu s'a întăritŭ, dér s'a mai slăbitŭ încă şi s'a divisatŭ. Dovadă alegerile din urmă pentru dietele provinciale.

Acum a venitŭ rêndulŭ Maghiarilorŭ ca sĕ mai cocheteze puţinŭ cu Cehii, mai vêrtosŭ după ce peste vr'o trei anĭ pactulŭ austro-ungarŭ espiră şi Cehii vorŭ avé şi ei unŭ cuvêntŭ la eventuala lui reînoire. Maghiarii şi-au gânditŭ dér, că nu strică a face puţină frăţietate şi cu Cehii, unŭ lucru, la care se pricepŭ aşa de bine.

Au plecatŭ dér cu Cehii din Pesta şi o sută de Maghiarĭ la Praga. „Politik“ îĭ salută esprimândŭ speranţa, că Maghiarii vorŭ recunósce în cele din urmă, că aliaţii lorŭ naturalĭ sunt federaliştii, carĭ sĕ luptă în contra centralisării şi a preponderanţei germane. „Pesti Naplo“ din Pesta ar vrea şi n'ar vrea sĕ le întindă mâna Cehilorŭ, dér în fine învinge spiritulŭ speculativŭ alŭ fóiei maghiare şi ea ḑice: „Simpatia naţiunilorŭ o conduce interesulŭ. Revisiunea pactului nu e departe. Atuncĭ se va vedé cum vorŭ simpatisá Cehii cu noi şi ce compensaţiunĭ ne vorŭ cere.“

S'aşteptămŭ dér — şi vomŭ vedé décă foculŭ şi apa, idea federalistă şi idea supremaţiei dualiste, se potŭ împreuná vreodată.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Viena, 23 Iuliu. — La subscripţiunea losurilorŭ băncei ipotecare ungare, suma subscrisă e de 36 orĭ mai mare decâtŭ se cere.

Deva, 23 Iuliu. — Comisiunea pentru regularea graniţelorŭ ungaro-române a terminatŭ lucrurile în ţînutulŭ comitatului Uniadórei. Charta rectificată a fostŭ autenticată erĭ în Petroşenĭ. Comisiunea a aplanatŭ totodată şi afacerea violărei graniţei, recunoscêndŭ amêndouĕ părţile, că clădirea, care a fostŭ dărîmată de soldaţii românĭ, a fostŭ dificultată şi distrusă pe nedreptŭ.

Paris, 22 Iuliu. — De a séră pănă aḑĭ diminéţă la 5 óre au fostŭ în Toulon 28, în Marsilia 38 morţĭ de coleră.

Guvernulŭ a hotărîtŭ sĕ nu mai ţină manevrele militare proiectate în Francia de méḑă-ḑi.

(Biur. telegr.)

Cronica ḑilei.

M. S. monarchulŭ a datŭ 300 fl. pentru inundaţii din tergulŭ Hallstatt.

*

In Dobolii inferiorĭ din Sĕcuime, în apropierea Braşovului, se află o scólă elementară gr. or. romànâ cu şése despărţĕminte. Limba de propunere e cea maghiară, fiind-că Românii din Dobolĭ nu sciu românesce, copiii vorbindŭ şi în casă cu părinţii lorŭ unguresce. Bravulŭ învĕţătorŭ de la aceea scólă, Iónŭ Popovicĭ, îşĭ dă tóte silinţele sĕ înveţe pe copii limba maternă ce şi-au perdut'o. Ceea ce'lŭ face sĕ spereze, că va reuşí, e îmbucurătórea împrejurare că toţĭ Românii se mărturisescŭ ca Românĭ şi sémtŭ românesce. Invĕţătorulŭ se însărcinézá a instruí în limba maghiară în timpŭ fórte scurtŭ copii, ai cărorŭ părinţĭ au afacerĭ comerciale séu din altŭ punctŭ de vedere voiescŭ ca copii lorŭ se înveţe limba maghiară. Primesce copii în costŭ, locuinţă şi spălatŭ, atâtŭ în timpulŭ vacanţei câtŭ şi peste anŭ, cu preţuri fórte moderate. La acésta îlŭ silesce aceea justă împrejurare, că`avêndŭ copii românĭ, carĭ nu cunoscŭ limba maghiară, şi-ar puté uşorŭ însuşí limba maternă (română) atâtŭ copii sĕi câtŭ şi cei din scólă, carĭ împreună cu părinţii lorŭ aḑĭ din nenorocire nu mai sciu românesce,

*

Ni se scrie din Chireşulŭ vechiu, că grânele suntŭ fórte slabe din causa ploilorŭ de primăvéră, pline de gozŭ şi tăciune. Cucuruḑele suntŭ de mijlocŭ. Omidele suntŭ atâtŭ de numĕróse pe hotarŭ încâtŭ şi scaii i-au rosŭ; bĕtrânii n'au mai pomenitŭ aşa ceva.

*

Ni se scrie din Predélŭ, că între Comarnicŭ şi Sinaia, s'a întreruptŭ comunicaţiunea pe calea ferată, fiindŭ drumulŭ stricatŭ din causa ploilorŭ marĭ şi dese. Din causa acésta poşta de erĭ nu ne-a sositŭ din România.

*

Mâne, Joi séra de va fi timpŭ frumosŭ musica oraşului va dá unŭ concertŭ la „Pomulŭ Verde.«

*

Hotărîrile »senatului universitarŭ« din Agramŭ în afacerea demonstraţiunilorŭ studenţilorŭ se vorŭ publicá mâne. E vorba, că 4 juriştĭ vorŭ fi eschişĭ dela universitate, ér unulŭ dela tóte universităţile austriace.

*

Generalulŭ de cavaleriă, baronulŭ Appel, călĕtoresce dela 10 Iulie st. n. prin districtele marginaşe ale

Herţegovinei. Poporulŭ ĭlŭ întîmpină pretutindenea şi se ocupă liniştitŭ de lucrulŭ câmpului. Câte-va bande de insurgenţĭ din Montenegru, fiindŭ alungate şi amenințate de organele siguranţei publice, n'au pututŭ agitá poporaţiunea.

*

Se telegrafézā din Bad Iusch: Adĭ în 20 Iulie n. a cădutŭ zăpadă mare, munţii sunt albĭ, ca la Crăciunŭ.

*

In actuala sesiune a dietei din Bucovina se va presentá unŭ nou proiectŭ de lege a scólelorŭ, deórece celŭ din 1883 nu s'a sancţionatŭ de M. S. monarchulŭ.

*

Fabricantulŭ de curele din Zvittau, în Moravia, S. Weigel, a fugitŭ din Viena, după ce a falsificatŭ cambii în suma de 4000 florinĭ. Unŭ comerciantŭ a scomptatŭ cambiile false. Poliţia ĭlŭ urmăresce.

*

Unŭ potopŭ ne mai pomenitŭ a bântuitŭ ţinutulŭ Rastadtului. Paguba e necalculabilă.

*

»Neue Freie Presse« scrie despre întêlnirea din anulŭ acesta a împĕraţilorŭ Wilhelm şi Franciscŭ Iosifŭ următórele: Impĕratulŭ Wilhelm în 6 Augustŭ va părăsi Gasteinulŭ spre a face o visită părechii domnitóre austriace în Ischl. Loculŭ de întâlnire nu e încă fixatŭ. In casŭ de vreme bună împĕratulŭ Wilhelm trece la Aussee unde va petrece peste nópte. In diua următóre bĕtrĕnulŭ monarchŭ continuă drumulŭ cătră Ischl. In casulŭ acesta se întâlnescŭ amêndoi monarchii în Obertraun. In casŭ de vreme rea împĕratulŭ germanŭ călătoresce directŭ la Ischl, ér împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ ĭlŭ întîmpină la Ebensee.

*

Tribunalulŭ din Comornŭ a ordonatŭ cercetare contra lui Paul Niedermann, preşedintele comisiunei de alegere, pentru abusŭ de oficiu prin întrebuinţarea puterei armate, mai departe pentru călcarea libertăţii personale şi calumniare, în fine pentru crima comisă contra dreptului de alegere alŭ cetăţeniĭlorŭ.

*

Unŭ numĕrŭ de deputaţĭ polonĭ nu mai vréu sĕ candideze pentru noulŭ Reichstag germanŭ. Motivulŭ e greutatea, că nu potŭ representá în parlamentulŭ germanŭ interesele polone.

*

Declaraţiunea ministrului spaniolŭ Pidal cu privire la puterea luméscă a Papei a îndemnatŭ pe Mazo sĕ 'lŭ interpeleze în senatulŭ spaniolŭ. Ministrulŭ preşedinte Canovas del Castillo reflectézā, că se atribuescŭ ministrului Pidal espresiunĭ, pe care elŭ nu le-a disŭ, că guvernului spaniolŭ nicĭ nu i-a trecutŭ prin minte sĕ discuteze despre puterea lumééscă a Papei şi încheiă cu asigurarea despre sêmţĕmintele de pretiniă, ce le are guvernulŭ spaniolŭ faţă cu Italia. Mazo se declară mulţămitŭ cu rĕspunsulŭ preşedintelui.

*

Partida legitimistă francesă, pe basa legii salice, opunŭ comitelui de Parisŭ ca moştenitorŭ alŭ corónei Franciei pe prinţulŭ Jayme, fiulŭ pretendentului spaniolŭ Don Carlos. Prinţulŭ Jayme e înruditŭ după mamă cu ducele de Chambord.

*

Senatulŭ şi camera deputaţilorŭ din Belgia s'au întrunitŭ. Fiindcă a remasŭ în urma arderei palatului naţionalŭ numai o sală de şedinţe, camera se întrunesce la 10 óre a. m. şi senatulŭ la 2 óre p. m.

*

Din Marsilia se scrie, că din causa convocării pe séra de 20 Iulie a unei adunări socialiste, a cărei manifestŭ amenință cu rĕsboiŭ civilŭ, au fostŭ tóte drumurile spre casa oraşului închise de poliţiă şi gendarmeriă consignată. Inaintea casei oraşului veniră vre o sută de muncitorĭ, dar nu s'a permisŭ nicĭ o vorbire. Până la 7¾ óre nu s'a conturbatŭ liniştea.

*

Din New-York se scrie, că unŭ trenŭ separatŭ a deraliatŭ Sâmbătă séra pe linia Connoton-Valley lêngă Canton (Ohio) şi a cădutŭ în apă. Au fostŭ rănite 25 de persóne, 12 au dispărutŭ. Se crede că aceştia au fostŭ omorîţĭ.

Centenarulŭ revoluţiunii române dela 1784.

Scimŭ, că în Bucurescĭ s'a formatŭ unŭ comitetŭ cu scopŭ de a serbá centenarulŭ revoluţiunei lui Horia. Vĕdurămŭ în numĕrulŭ trecutŭ şi desminţirea, ce a dat'o „N. fr. Presse" scirei, că ambasadorulŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ br. Mayr ar avé de gândŭ sĕ céră de la guvernulŭ romanŭ oprirea serbării „mişcărei sociale" de la 1884.

Cetimŭ acum în diarele din Bucurescĭ unŭ apelŭ alŭ memoratului comitetŭ de serbare, pe care ĭlŭ vedemŭ deja reprodusŭ şi criticatŭ în diarele ungurescĭ. Acestŭ apelŭ sună astfelŭ:

Cătră Românĭ!

La 21 Octombre viitorŭ (2 Novembre) împlinindu-se o sută de anĭ dela isbucnirea revoluţiunei lui Horia, acea mare şi sângerósă mişcare, prin care Românii din Transilvania au protestatŭ pentru prima óră contra jugului greu, impusŭ lorŭ de unŭ poporŭ duşmanŭ şi asupritorŭ: subsemnaţii constituiţĭ în »Comitetŭ organisătorŭ« facŭ apelŭ la toţi Românii sĕ se asocieze spre a sĕrbătorí acéstă mărétă faptă din istoria némului nostru.

Programa este următórea:

1) Publicarea unui albumŭ sub titlulŭ: Centenarulŭ revoluţiunei lui Horia dela 1784, care sĕ cuprindă, pe lângă unŭ istoricŭ alŭ revoluţiunei, subiecte din istoria Românilorŭ. In scopulŭ alcătuirii acestui albumŭ, apelămŭ la colaborarea tuturorŭ publiciştilorŭ şi scriitorilorŭ noştri de dincóce şi de dincolo de Carpaţĭ. Terminulŭ până la 20 Septembre viitorŭ.

2) Litografarea portretelorŭ lui Horia, Cloşca şi Crişanŭ, căpeteniile revoluţiunei, în scopulŭ de ale rĕspândi în tóle clasele Românilorŭ.

3) Aranjarea unui banchetŭ în Bucurescĭ, în séra de 21 Octombre, ca dată a începerei de faptŭ a revoluţiunei.

4. Infiinţarea atâtŭ din veniturile ce s'ar puté dobândi din vêndarea albumului şi a portretelorŭ precum şi din contribuirile binevoitóre ale publicului românŭ, a unui fondŭ alŭ lui Horia, din care sĕ se ajute aceia dintre Românii subjugaţĭ, carĭ ar cădé victimă datoriei de Românĭ.

Corespondenţa în privinţa sĕrbărei se va adresá d-lui C. C. Dobrescu, secretarŭ generalŭ alŭ comitetului organisatorŭ, strada Negustori 4, ér banii se vorŭ trimite d-lui I. Ciura, farmacistŭ şi casierŭ alŭ comitetului, strada Lipscani.

Disposiţiunile şi mĕsurile ulteriore se vorŭ face cunoscute de cătră comitetŭ la timpŭ.

G. Săcăşanŭ, delegatŭ din partea societăţii Carpaţii; C. C. Dobrescu, idem; A. P. Crainicŭ, idem; I. Droc-Băncilescu, idem; C. Bărcănescu, delegatŭ din partea »Uniunei chorale;« C. Ionescu din partea societăţii comerciale »Viitorulŭ;« P. I. Inotescu, din partea societăţii studenţilorŭ în medicină; A. Lenş-Filipescu, din partea societăţii »Viitorulŭ Românŭ«; I. N. Iancovescu, din partea Societăţii universitare »Unirea«; Em. A. Frunzescu, delegatulŭ facultăţii de medicină; C. C. Bacalbaşa, delegatulŭ facultăţii de dreptŭ; Al. Şabner-Tuduri, delegatulŭ facultăţii de sciinţe; Alex. Georoceanu, delegatulŭ facultăţii de litere.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Aradŭ, 8/20 Iuliu 1884.

Domnule Redactorŭ! Publicândŭ corespondenţa mea în numĕrulŭ de ierĭ, mĕ întrebaţĭ sĕ vĕ spunŭ că: este adevĕratŭ său nu ceea ce a scrisŭ diarulŭ »Pesti Napló,« că Presânţia Sa episcopulŭ Aradului a datŭ circulare în favórea candidaţilorŭ guvernului?

Grăbescŭ a satisface dorinţei Dvóstrĕ, spre luminarea opiniunei publice, care, trebue sĕ o mărturisimŭ, pré adeseorĭ este sedusă a judecá fără destulŭ temeiu. Acésta firesce se întêmplă de regulă atuncĭ, când cestiunile sunt delicate, orĭ când spiritele s'au agitatŭ pré multŭ de vr'o atare cestiune.

Este sciutŭ, că »Pesti Napló« a fostŭ totdéuna unulŭ dintre cei mai aprigi contrarĭ ai Românilorŭ. Cu tóte aceste redactorulŭ sĕu a venitŭ êstimpŭ sĕ cerşéscă deputăţia între Românĭ. Dar aceia cunoscêndu-lŭ fórte bine, n'au votatŭ cu dênsulŭ, căcĭ vedĭ bine Românulŭ »ţine minte.« Eră decĭ pré naturalŭ sĕ se supere d-lŭ Kaar Ivor şi mai tare pe Românĭ. Astfelŭ ne putemŭ închipuí că exprimândŭ-şĭ în fóia sa ţipetele dedurere a atribuitŭ căderea unorŭ circulare episcopescĭ închipuite numai.

Décă s'ar fi datŭ circulare pentru sprijinirea guvernului, ele ar fi eşitŭ sigurŭ la lumină, căcĭ s'ar fi găsitŭ măcarŭ unulŭ, care sĕ trimită jurnalelorŭ vr'unŭ esemplarŭ.

Cumcă nu s'a datŭ nicĭ unŭ circularŭ pentru alegerĭ, acésta se dovedesce şi prin acea împrejurare, că cei mai mulţĭ preoţĭ şi învĕţătorĭ de-ai noştri au votatŭ cu oposiţiunea, precum arată resultatulŭ alegerilorŭ din întregŭ comitatulŭ Aradului.

Terminândŭ, d-le Redactorŭ, îmĭ permitŭ a reflectá şi la observarea ce aţĭ făcut-o dicêndŭ că „opiniunea generală este că Preasânţia Sa n'a făcutŭ nimicŭ spre a împedecá scisiunea Românilorŭ din comitatulŭ Aradului la alegerile trecute.«

Adevĕrulŭ e că în Aradŭ există de multŭ timpŭ — acésta o scie chiar publiculŭ din afară — isvorulŭ scisiunei; şi dacă cei duoi episcopĭ predecesorĭ ai Preasânţiei Sale n'au pututŭ complană scisiunea acésta, nicĭ episcopului actualŭ nu i-a fostŭ cu putinţă. La ce se mai póte adauge şi aceea, că Preasânţia Sa nicĭ n'a fostŭ chiematŭ nicĭ n'a luatŭ parte la conferinţele celorŭ două partide ale Românilorŭ arădanĭ.

Ius.

Corespondenţă particulară a »Gaz. Trans.«

Bucurescĭ, 1 Iulie 1884.

Multe s'au vorbitŭ despre solidaritatea Românilorŭ ardelenĭ cu ocasiunea alegerilorŭ dietale din ţĕrile de sub coróna St. Stefanŭ. S'a arĕtatŭ de diferite diare românescĭ pe de-o parte purtarea detestabilă a Ungurilorŭ, carĭ s'au folositŭ de totŭ felulŭ de mijlóce ilegale, numai ca să silécă pe Românĭ să ia parte la alegerĭ; pe de altă parte s'a arĕtatŭ statornicia de caracterŭ a Românilorŭ, carĭ cu tóte ademenirile şi ameninţările din partea slugilorŭ guvernului au rĕmasŭ credincioşĭ programului ce s'a statoritŭ la Sibiiu în 1881. Arĕtatus-a că s'a ivitŭ icĭ colea şi ómenĭ rĕtăciţĭ, carĭ, orbiţĭ fiindŭ de ademenirile Ungurilorŭ şi desconsiderândŭ interesulŭ celŭ mare naţionalŭ, au făcutŭ causă comună cu aceia, carĭ în decursŭ de secolĭ s'au năsuitŭ din tóte puterile să nimicéscă némulŭ românescŭ.

Unulŭ din aceste puţine casurĭ, precum s'a menţionatŭ pe scurtŭ mai înainte, s'a întêmplatŭ în Satulungŭ (Săcele). Săcelenii, aşa numiţii Mocanĭ, ale cărorŭ datine şi modŭ de viaţă le-a arĕtatŭ mai înainte acestŭ diarŭ, erau înainte vreme ómenĭ cu dare de mână, căcĭ turmele de oi, carĭ le păşteau pe câmpiile ţĕrei românescĭ, le aduceau atâtea veniturĭ, încâtŭ ei nu cunosceu, ce este lipsa la casa omului. Dar „bine-voitorii« noştri Ungurĭ, observândŭ de timpuriu bunăstarea materială a acestorŭ locuitorĭ, jurară peirea lorŭ şi astfelŭ, ca unii, a cărorŭ conduită faţă de supuşĭ o cunósce tótă lumea, îşĭ ajunseră de minune la scopŭ. Mai întâiŭ pe lângă contribuţiunile legale ĭi împovărară cu alte imposite nedrepte; însă vĕdêndŭ, că prin acéstă mĕsură n'o scotŭ la capĕtŭ, opriră de a trece prin vamă productele, ce le importau din ţéra românéscă dela oile lorŭ (ca lână, brânză, berbecĭ, cu carĭ făcéu unŭ negoţŭ mare). Bieţii Mocanĭ aduşĭ la sapă de lemnŭ prin acéstă mĕsură apĕsătóre fură siliţĭ să iea lumea în capŭ, emigrară mulţĭ dintre ei şi se stabiliră în Dobrogea. Iată cum se petrecŭ lucrurile în acéstă localitate.

Din nefericire pentru Românii din Satu-lungŭ se află în sînulŭ lorŭ câţĭ-va ómenĭ, carĭ sunt conduşĭ de nisce idei rĕtăcite şi carĭ sunt unŭ adevĕratŭ rĕu pentru aceştĭ locuitorĭ. Henter Gábor solgabirĕulŭ (suprefectulŭ) de acolo, care este celŭ mai aprigŭ inimicŭ alŭ Românilorŭ, a cunoscutŭ bine pe aceştĭ rĕtăciţĭ şi astfelŭ nu cu multă greutate a rĕuşitŭ, ca sĕ facă din ei unelte ale guvernului. Nu voiŭ sĕ facŭ cestiunĭ personale; însĕ ca unulŭ, ce sunt născutŭ în acelŭ satŭ, de care vĕdŭ, că îşĭ batŭ jocŭ acei ómenĭ rĕtăciţĭ cu atâta neruşinare, mĕ simtŭ datorŭ, sĕ-i arĕtŭ Românilorŭ, ca, venindŭ vre odată în contactŭ cu ei să le pótă cunósce caracterulŭ şi sĕ se scie ferí la timpŭ.

Voicu Roşculeţŭ este căpetenia acestorŭ unelte ale guvernului. A fostŭ mai nainte primarŭ peste comuna Satu-lungŭ, care este cea mai populată din cele şépte sate (9000 locuitorĭ). Prin purtarea sa neromânéscă s'a atrasŭ ura şi dispreţulŭ din partea conaţionalilorŭ sĕi, carĭ simtŭ românesce, însĕ în aceeaşĭ mĕsură simpatia şi favórea din partea inimicilorŭ némului nostru. Şi cu ocasiunea alegerilorŭ trecute ca şi altă dată a căutatŭ neromânulŭ sĕ ademenéscă câtŭ mai mulţĭ Românĭ invitându-i la ospĕţulŭ datŭ de solgăbirăulŭ şi astfelŭ sĕ voteze cu guvernulŭ. Cu tóte stăruinţele, ce şi le-a datŭ sîrguinciosulŭ omŭ alŭ guvernului, amarŭ a fostŭ înşelatŭ în speranţele sale, căcĭ n'a participatŭ nimenĭ la alegerĭ, afară de câţĭ-va proseliţĭ şi afară de unŭ învĕţătorŭ A. Frateşŭ, care cu unŭ zelŭ şi activitate neobosită în astfelŭ de lucrărĭ nenobile, se năzuiă sĕ câştige mai mulţĭ aderenţĭ. E fórte durerosŭ, ca unŭ învĕţătorŭ Românŭ, care este chematŭ sĕ lumineze şi sĕ înrădăcineze simţulŭ moralŭ şi naţionalŭ în inimile fragete ale copiilorŭ şi care — sĕ-şĭ aducă bine aminte — este plătitŭ din sudórea bieţilorŭ Românĭ, sĕ facă causă comună cu Ungurii, carĭ numai binele nu i-lŭ voescŭ nicĭ lui nicĭ naţiunei sale. Se vede că are aspiraţiunĭ înalte, póte postulŭ de directorŭ alŭ scólei capitale rom. din Satalungŭ, devenitŭ vacantŭ prin mórtea acelui regretatŭ apostolŭ, care în decursŭ de 25 de anĭ a propagatŭ lumina şi simţulŭ naţionalŭ şi care înainte cu câteva lunĭ cădu victimă uneltirilorŭ lui V. Rosculeţŭ, care nu s'a simţitŭ mulţămitŭ, până ce nu l'a vĕdutŭ alungatŭ, la vêrstă de bĕtrâneţe din edificiulŭ scólei, la înălţarea căreia a codtribuitŭ multŭ sĕrmanulŭ. Omulŭ nostru capabilŭ de atâtea rele nu eră împĕcatŭ cu consciinţa, vĕdêndŭ că nu se ivescŭ ocasiunĭ potrivite pentru a-şĭ depune credinciósele servicii la piciórele patronilorŭ sĕi Ungurĭ, astfelŭ născocĭ alte planurĭ infernale în mintea sa bolnavă. Mai întâiu sĕ încercă sĕ nască discordiă între preoţĭ şi învĕţătorĭ — în Satulungŭ sunt 2 bisericĭ şi 2 scoli românescĭ, fiecare cu câte 5 clase bine întocmite — apoi nereuşindŭ cu acésta, strigă în gura mare cătră poporŭ, între care mĕ aflamŭ şi eu, că fondurile bisericescĭ nu mai sunt în stare sĕ supórte chieltuielele ambelorŭ scoli, sĕ se dea decĭ poloconŭ statului una din aceste scoli, care s'au înfiinţatŭ cu marĭ nĕcazuri şi prigonirĭ din partea Ungurilorŭ. S'arŭ fi şi întêmplatŭ

acésta, décă din fericire pentru bieţii Românî, nu s'arŭ aflá în Satulungŭ şi ómenî integri, carî sĕ lupte cu energiă contra acestorŭ instrumente fatale Românilorŭ.

Astfelŭ tênĕrulŭ, dar bravulŭ preotŭ Victorŭ Popea care cu I. Dorca, cercatulŭ directorŭ alŭ unei dintre cele 2 scolĭ românescĭ, s'au manifestatŭ în modulŭ celŭ mai energicŭ sentimentele naţionale. Cu ocasiunea acestorŭ alegerĭ ca şi altă dată părintele sufletescŭ a doveditŭ că e bunŭ Românŭ. Cu o sîrguinţă şi zelŭ neobositŭ arĕtă elŭ în mai multe rînduri poporului tendinţa Ungurilorŭ, carî atentéză până şi la limba strămoşéscă, le vorbì despre solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ şi despre modulŭ de procedere faţă de Ungurĭ. Nu mai puţină activitate au arĕtatŭ la propagarea acestorŭ idei salutare preotulŭ Radu Popea, directorulŭ J. Dorca şi I. Mândaiu unulŭ din cei mai onorabilĭ fruntaşĭ din Satulungŭ. Când omulŭ vêndutŭ cu trupŭ şi sufletŭ Ungurilorŭ la eşirea din biserică apărŭ înaintea poporului, ca odinióră Iuda înaintea Mântuitorului şi strigă: Preoţii trebue ucişĭ cu pietri, iar Mândaiu spânḑuratŭ de limbă, etc. poporulŭ pătrunsŭ de cuvintele părintelui lorŭ sufletescŭ s'a indignatŭ amarŭ de purtarea acelui Iuda.

Ura, ce o are acestŭ omŭ pentru conaţionalii sĕi cu acésta n'a fostŭ satisfăsută. Nóptea aceea cam pe la 11 óre puse pe alte unelte de ale sale, de au spartŭ ferestrile preotului Victorŭ Popea.

Să scie însă Roşculeţŭ, că se află câţî-va Românî, carî, deşi departe de căminurile lorŭ părinteşcĭ, urmărescŭ cu multă atenţiune isprăvile lui şi carî caută să pună capĕtŭ atâtorŭ nenorocirĭ venite din parte-i, căcĭ »nicĭ o faptă fără rĕsplată« ḑice proverbulŭ român.

N. Radu, Satulungénŭ.

Atentatulŭ plănuitŭ de nihilişti

Amŭ scrisŭ ceva de atentatulŭ plănuitŭ în Varşovia. Cum s'a datŭ pe urmele planului?...

Intre nihiliştii din Petersburg se aflá şi unŭ tênĕrŭ ascultătorŭ dela universitate, care făcea parte din o familiă cu multă vêḑă şi avé obiceiu sĕ mérgă mai desŭ pela casele mai de frunte. Elŭ avea relaţiunĭ cu fata unuia din cei mai înalţĭ demnitarĭ rusescĭ, care are mare nĕcazŭ pe nihiliştĭ. Intr'o ḑi primì studentulŭ dela comitetulŭ revoluţionarŭ ordinŭ, sĕ ucidă prin veninŭ pe tatălŭ iubitei sale, cândŭ va mai merge în casa lui. Pe elŭ nime nu ar fi pututŭ sĕ-lŭ bănuéscă, căcĭ erá prietinŭ alŭ casii cunoscutŭ de toţĭ şi, ḑicea comitetulŭ, veninulŭ trebuiá sĕ-lŭ foloséscă acum în loculŭ revolverului. Neputêndŭ sĕ ia nicĭ o hotărîre cu privire la esecutarea ordinului primitŭ — uciderea tatălui iubitei sale îlŭ făcea sĕ se cutremure — studentulŭ primì alŭ doilea ordinŭ mai aspru: seu că ascultă de graiulŭ comitetului seu se otrăvesce pe sine. Una din două. Adusŭ între două rele, alese pe celŭ mai....... micŭ (?): sĕ hotărì sĕ se ucidă. Dar mai întâiu scrise două scrisorĭ. Una o adresă iubitei sale; în ea îi povestì tótă starea lucrurilorŭ, rugându-o tot-odată, sĕ se arate binevoitóre faţă de o prietină a sa, care posede o cultură înaltă, dar cu trupŭ cu sufletŭ e nihilistă. Îi scriá apoi, că elŭ a folositŭ tóte mijlócele, sĕ o facă a se despărţĭ de o partidă revoluţionară, dar fără succesŭ; o rugă mai departe pe iubita sĕ mérgă — dar nime se nu-o sémtă — la amica lui, sĕ-i dea a doua scrisóre, ce făcuse şi sĕ-i arate dorinţa din urmă a lui: ruperea tuturorŭ legăturilorŭ cu nihiliştii.

Scrisorile nu ajunseră însă în mâna iubitei, după ce murì studentulŭ, ci în ale tatălui ei, şi cea d'întâiu faptă a lui fù darea unui ordinŭ pentru cercetarea locuinţei, în care şedé nihilista şi arestarea ei. Comitetulŭ revoluţionarŭ aflà într'aceea grabnicŭ de mórtea studentului şi de sórtea scrisorilorŭ, şi dete nihilistei sĕ înţĕlégă, că trebue sĕ părăséscă capitala. Cu atâta grabă fugì ea însĕ, încâtŭ nu avŭ vreme, sĕ-şĭ găséscă şi sĕ ia cu sine tóte hârtiile. Venindŭ astfelŭ ómenii stăpânirei sĕ cerceteze locuinţa, găsiră multe scrierĭ revoluţionare, precum şi o listă a membrilorŭ societăţii nihiliste din Petersburg; pe listă găsiră scrisŭ şi numele judecătorului Bardowski cu alŭ tovarăşilorŭ sĕi. Nu se grăì şi nu se scrise nimicŭ de acésta. Autorităţile militare din Varşovia fură insciinţate însĕ în grabă, şi Bardowski cu nihilista, ce venise la elŭ şi care nu póte fi alta decâtŭ prietina studentului fugită din Petersburg, fură prinşĭ.

Ḑiarele polóne din Varşovia mai spunŭ că s'au arestatŭ 96 persóne, cea mai mare parte Ruşĭ, Serbĭ şi Bulgarĭ. Vestea, că ţarulŭ nu arŭ mai fi voitŭ să călătorécă la Varşovia se desminte. Elŭ va merge; pentru aceea şi pregătirile se continuă. De-alungulŭ ţĕrmului dreptŭ alŭ Vistulei drumurile, podurile şi căile ferate suntŭ cercetate cu grijă.

Colera în Franţa.

In Parisŭ au muritŭ în 18 l. c. trei persóne de coleră sporadică. Colerina se arată deseorĭ. In Arles au muritŭ patru inşĭ, ér' în Toulon şi Marsilia lucrulŭ merge totŭ mai spre rĕu.

x

Din Marsilia 150 lucrătorĭ din arsenalŭ plécă spre Corsica cu vaporulŭ »Comtebacciochi.« Despre nordvestŭ suflă unŭ vêntŭ rece. Soldaţii au primitŭ ordinŭ sĕ rĕmênă în casarmă, de témă se nu sĕ ivéscă şi între ei casurĭ de coleră. Sunt bine păziţĭ.

x

Ministrulŭ de interne ungurescŭ a adresatŭ cătră tóte municipiile următórea circulară: „Acele comune, în carĭ nu esistă localităţĭ pentru spitalurĭ separabile, sunt îndatorate, a străformá alte locale potrivite în odăi de bolnavĭ, în carĭ bolnavii de coleră, mai alesŭ la cele dintâi simptóme de bólă, sĕ se separe şi sĕ se îngrijéscă după putinţă. Afară de acésta sunt obligate tóte acele comune, în carĭ esistă staţiunĭ de căi ferate şi locuescŭ şi medicĭ prin ele, a luá în îngrijire pe cei carĭ s'au bolnăvitŭ de coleră călĕtorindŭ pe drumulŭ de ferŭ şi carĭ din causa bólei nu potŭ continuá călĕtoria. Sunt decĭ a se avisá tóte acele comune, ca chiar de acuma sĕ îngrijéscă sĕ se facă spitalurĭ de coleră, unde se póte afară din comună în apropierea staţiunii drumului de ferŭ. Iucăperile trebue sĕ se întocméscă astfelŭ, ca acele obiecte, carĭ vinŭ în atingere nemijlocită cu bolnavulŭ, sĕ pótă fi nimicite. Municipiile sunt dară provocate, ca sĕ se convingă câtŭ mai curêndŭ, décă s'au făcutŭ spitalurile în cestiune, şi sĕ ia asupră-şĭ efectuirea acestei ordinaţiunĭ şi să o controleze."

x

„Nowoje-Wremja" publică nisce interesante date despre epidemiile de coleră în Rusia. Intâia óră se arĕtă colera în Europa şi Rusia în anulŭ 1823 şi ţinŭ până la 1838. Câtŭ a ţinutŭ astă epidemiă au muritŭ în Rusia europénă 243,117 ómenĭ din 561,135, ce sĕ bolnăviseră, aşa dar 43 la sută. A doua epidemiă ţinŭ 12 anĭ, dela 1847—1859 muriră 1.032,864 ómenĭ dintre 2.589,800 bolnavĭ. In anulŭ 1865 se arĕtă éră colera şi ţinŭ până la 1872 omorîndŭ 326,968 ómenĭ. La unu locŭ luaţĭ muriră în timpulŭ acestorŭ epidemii 1.602,950 ómenĭ din 4.035,722 bolnavi.

Diverse.

Unŭ faptŭ de mare bravură. — Miercurĭ în 17 Iuniu între ora 2 şi 3 după améḑĭ, cândŭ d. Benedicŭ doctorŭ în chimiă alŭ companiei germane pentru esploatarea de păcură dela Ploiescĭ, trecea apa Teléjenului la punctulŭ Scăioşĭ-Hanu-Roşu, şi ajunsese pe la mijloculŭ ei, a venitŭ o mare undă, care a înecatŭ trăsura. Apa luase pe d. Benedicŭ şi pe visitiu întorcêndŭ şi pe cai într'unŭ mare şioiŭ. Atuncĭ unŭ tênĕrŭ George Mîrzea, care se aflá pe malulŭ dreptŭ se repede îmbrăcatŭ chiar în valurĭ şi rĕuşesce sĕ apuce pe d. Benedicŭ, pe care îlŭ scóse la malŭ. Visitiulŭ înotândŭ a fostŭ scposŭ şi elŭ de valurĭ la malŭ. Apoi, Mîrzea se întórce ajutatŭ de alţĭ ómenĭ, şi scăpă şi cai tăindŭ şleaurile.

D. Benedicŭ a rĕsplătitŭ pe curăgiosulŭ Mîrzea cu 100 lei, ér pe cei lalţĭ săteni cu mai puţinŭ.

*

Jertfa amorului. — In Londra în sesonulŭ de éstŭ timpŭ, lumea elegantă vorbia multŭ despre unŭ medalionŭ ce-lŭ purtă câtva timpŭ unulŭ dintre cei de frunte eroi ai salónelorŭ de acolo, lordulŭ Cecil G. Medalionulŭ erá unŭ dinte albŭ ca zăpada, cuprinsŭ în diamante, şi atârnatŭ de lanţulŭ orologiului. Erá unŭ darŭ din partea fermecătórei Georgiana R., o vĕduvă tênĕră, de care lordulŭ erá amoresatŭ focŭ.

Intr'o bună diminéţă vine lordulŭ de a face visită amoresei sale, şi-i face mustrărĭ, că e cochetă cu tótă lumea, apoi iritatŭ îi ḑice;

— Dta ḑicĭ, că mĕ iubescĭ, dar cum sĕ-ţĭ credŭ, cândŭ vĕdŭ, că la toţĭ le zimbescĭ ca mie? Décă ai scí, câtŭ suntŭ de chinuitŭ, cândŭ, în mijloculŭ adoratorilorŭ d-tale, te vĕdŭ rîḑêndŭ, ţi-s'ar face milă de mine.

— Ei bine, ce-mĭ cerĭ d-ta, Othello? Ce dovédă sĕ-ţĭ dau despre amorulŭ meu? Cere-mĭ ce vrei, numai nu pretinde, ca sĕ nu mai rîdŭ!

— Ai fi gata de a jertfĭ ceva pentru mine, décă ţi-aşŭ cere? Bine, atuncĭ, décă vrei, ca sĕ fiu celŭ mai fericitŭ dintre muritorĭ, dă-mĭ . . .

— Ei bine, ce?

— Unulŭ dintre dinţi-ţĭ frumuşei.

— Ce ḑicĭ? Nu veḑĭ că acésta e o barbariă?

— Numai unŭ dinte, celŭ mai mititelŭ, apoi poţĭ rîde, câtŭ îţĭ place.

— Dar atuncĭ ţi se va păré, că suntŭ aşa de urîtă, încâtŭ nu-ţĭ va mai venì sĕ te uiţĭ la mine.

— Georgiano, îţĭ jurŭ, că în vecĭ şi cu atâtŭ mai multŭ te voiu iubi.

Frumósa femeiă sună clopoţelulŭ şi intră servitorulŭ, care primesce instrucţiunĭ şi după o jumĕtate de oră vine servitorulŭ îndĕrĕtŭ, însoţitŭ de unŭ domnŭ în negru îmbrăcatŭ; dama se retrage în iataculŭ sĕu. Peste puţinŭ timpŭ se aude unŭ ţipetŭ durerosŭ şi după câteva minute ese tênĕra damă, palidă, stringêndu-şĭ buzele, şi dă lordului Cecil unŭ dinte albŭ ca zăpada, plinŭ de sânge. Cavalerulŭ amoresatŭ îlŭ ia şi-lŭ copleşesce cu sĕrutărĭ. Dama îi face semnŭ, ca sĕ se departeze, sĕ o lase singură. Tênĕrulŭ lordŭ cuprinse în diamante scumpulŭ tesaurŭ şi-lŭ purtă multŭ timpŭ.

Georgiana din acelŭ momentŭ a devenitŭ melancolică, şi fórte rarŭ îi vedéi pe buze câte unŭ zîmbetŭ. Toţĭ se mirau; însuşĭ lordulŭ simţiá că dragostea-i scade, ca apa într'unŭ paharŭ spartŭ; acuma i-a venitŭ lui în capŭ şi a înţelesŭ, că veselia şi melodiosulŭ ei rîsetŭ a făcutŭ că elŭ s'a amoresatŭ de dênsa. Intr'o ḑi desperatŭ se duce la ea şi prinḑind'o de mână îi ḑice:

— Scumpă Georgiano, mĕ mai iubescĭ?

— Ce întrebare, rĕspunse ea necăjită, nu ţi-am datŭ deja doveḑĭ şi nu am hotărîtŭ chiar şi ḑiua de cununiă?

— Dar' să-mĭ mai dai o dovadă de iubire.

— Ce dovadă?

— Pune-ţĭ dintele éră-şĭ la locŭ.

— Étă-lŭ că e la locŭ deja, rĕspunse Georgiana triumfândŭ. Aşa e că ţi-am spusŭ de mai nainte, că nu mĕ vei mai iubi? Şi apoi bărbaţii ḑicŭ, că noi suntemŭ capriţióse.

— Iértă-mĕ!

— Ei bine, veḑĭ, că nebună ţi-a fostŭ dorinţa, şiţĭ pare rĕu că ţi-am ascultat'o.

— In vdevĕrŭ, multŭ îmĭ pare rĕu!

Georgiana nu-şĭ mai putŭ stăpâni rîsulŭ. Rîdea şi îi puté-i vedé dinţii, dintre carĭ nicĭ unulŭ nu lipsé.

Lordulŭ înmărmuritŭ întrébă arĕtândŭ spre medalionŭ:

— Şi acesta?

Frumósa Georgiana totŭ rîḑêndŭ încă, deschide gura căţeluşului ce-lŭ ţinea în braţe, şi ḑise în tonŭ pateticŭ: — Écă jertfa!

— Madame, rĕspunse lordulŭ Cecil rece de totŭ, acum vĕdŭ, că d-ta nicĭ odată nu m'ai iubitŭ.

A salutat'o şi a plecatŭ.

Tênĕrulŭ lordŭ a vĕḑutŭ în urmă, că a greşitŭ şi — sunt acum câte-va sĕptămânĭ — s'a cununatŭ cu încântătórea vĕduvă.

*

Muşcele şi colera. — Dr. Jäger, profesorulŭ »cu lâna« din Stuttgart, publică în »Lothr. Ztg.« următorulŭ manifestŭ: Încă în opulŭ meu »Lumea nevisibilă şi minunile sale," apărutŭ în 1865, am ḑisŭ, că la coleră unŭ singurŭ parasitŭ produce pericululŭ. Legile, carĭ sunt a se considerá la parasite în genere, sunt aplicabile şi la bacilele de coleră în specialŭ. Bacilele de coleră tocmai aşa ca şi muscele de casă se atragŭ de mirosulŭ produsŭ de sudorile omului. Din acéstă teoriă învĕţatulŭ profesorŭ trage următórele conclusiunĭ: 1. Ómenii bântuiţĭ de muscele de casă nu sunt scutiţĭ de coleră, şi în astfelŭ de locurĭ, unde muşcele se simtŭ bine, primejdia colerei încă e mai aprópe. 2. Omulŭ, feritŭ de muscele domestice, e scutitŭ de primejdia colerei; nu e scutitŭ însĕ, décă se încuibă frica în elŭ. 3. După nenumĕratele mele esperinţe, ómenii carĭ pórtă vestmintele de lână, recomandate de mine (cămăşĭ etc. Jäger), sunt mai puţinŭ de câtŭ alţii espuşĭ îmbuldirei muşcelorŭ şi fricei. Despre efectul hainelor de lână faţă cu colera nu am esperinţe speciale, însĕ, din ţinuta muscelorŭ faţă de lână, cu deplină siguranţă potŭ trage consecinţa, că vestmintele de lână scutescŭ contra colerei. Unŭ prenumerantŭ alŭ ḑiarului meu lunarŭ mi-a scrisŭ în Aprile 1882 următórele:

Cu ocasiunea colerei din urmă în fabrica de lână din Roubaix a fraţilorŭ Dillett, lucrătorii bolnăviţĭ de coleră au scăpatŭ prin acea că, au fostŭ învĕliţĭ şi acoperiţĭ cu lână nelucrată, nespălată. — In fine declarŭ că sunt gata de a pune gratis la dispositiunea persónelorŭ competente, stofe de lână pentru de a face esperimente cu ele, — Dr. med. et. chir. Jäger, Stuttgart.

*

O esecutare în Oldenburg. — In 17 st. n. a esecutatŭ în Oldenburg Krants, călăulŭ din Berlin, pe muncitorulŭ Harn Ellen Junker, care a omorîtŭ în 21 Februarie a. c. pe comerciantulŭ Stlenken pe câmpulŭ Ochelter, aruncându-lŭ într'o grópă şi ţinêndu-i capulŭ atâtŭ timpŭ în apă, până ce murì; după aceea tâlharulŭ puse mâna pe 45 de marce, ce le găsi la sĕrmanulŭ comerciantŭ. Esecutarea se sĕvĕrşì cu sécurea adusă din Hännovera în Oldenburg. Krants îşĭ arĕtă pentru prima dată dibăcia sa în o astfelŭ de esecutare.

*

O nenorocire infricoşată — Se întêmplă de curêndŭ în Honghong cu corabia de rĕsboiŭ englezéscă numită »Darling." Marinarii dintr'ênsa făcéu esercitĭi cu unŭ tunŭ de calibru mare.

Pe cândŭ se ocupau doi artilerişti sĕ-lŭ încarce a doua óră, tunulŭ esplodă. Amêndoi artileriştii, carĭ stau tocmai înaintea tunului, muriră la momentŭ. Cadavrulŭ unuia căḑŭ în mare; er alŭ celuilaltŭ zăcea arsŭ şi îmbucătăţitŭ pe bordŭ. O cercetare din partea celorŭ rĕmaşĭ în viéţă descoperì că esplosiunea s'a produsŭ prin negligenţa artileriştilorŭ omorîţĭ. —

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 22 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.20	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.80	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Rentă de hârtiă 5%	88.60	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.60	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hârtiă austriacă	80.65
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.50	Renta de arg. austr.	81.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.10	Renta de aurŭ austr.	103.30
Bonurĭ rurale ungare	101.60	Losurile din 1860	135.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.60	Acțiunile băncei austro-ungare	857.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	303.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncei de creditŭ austr.	301.70
Bonurĭ rurale transilvane	101.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	9.67
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 8 Iulie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93^{1}/_{2}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	»	$94^{1}/_{2}$	,	$95^{1}/_{2}$
» convert. (6%)	»	97	»	98
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	34	»	——
Credit fonc. rural (7%)	»	102	,	$102^{3}/_{4}$
» „ „ (5%)	„	$90^{1}/_{2}$	„	91
» » urban (7%)	»	$101^{1}/_{2}$	,	102
» » , (6%)	»	97	»	98
» , » (5%)	»	87	»	88
Banca națională a Românie	,	1325	,	1420
Ac. de asig. Dacia-Rom.	,	328.	,	354
« » » Națională	,	243	»	—
Aurŭ	,	5·40.	»	.—
Bancnote austriace contra aurŭ	,	2.07.	,	2.09

Cursulu pieței Brașovŭ
din 23 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.15	Vênd.	9.18
Argint românesc	»	9.10	»	9.15
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.96
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Crâsniculŭ Zevedeiu Cădelniță

în sinodulŭ archidiecesanŭ din strada Măcelarilorŭ.

„Caliculŭ“ din 1 Augustŭ a. c. va tracta eschisivŭ despre experințele crâsnicului Zevedeiu Cădelniță, câștigate în sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. din Sibiu și va fi îndoitŭ mai mare, decâtŭ numerii ordinarĭ.

Abonenții „Calicului“ vorŭ primí acestŭ numĕrŭ extraordinariu în condițiunile abonamentului anualŭ séu semestralŭ. Deschidemŭ însă pentru acestŭ numĕrŭ, redigiatŭ de Urzică Scandalografescu, unŭ abonamentŭ specialŭ, cu prețulŭ de 30 cr. séu 70 banĭ și destinămŭ întregŭ venitulŭ curatŭ, în părțĭ egale pentru:

I. Societatea „Concordia“ din Blajŭ;

II. Premii în favorulŭ „Chorurilorŭ plugarilorŭ românĭ din Ungaria și Banatŭ.“

Abonamentele la acestŭ numerŭ extraordinarŭ la „Caliculŭ“ se potŭ face la orĭ-care librăriă din țéră și străinătate séu dea-dreptulŭ la noi, până în 8 Augustŭ st. n.

Totodată deschidemŭ unŭ nou abonamentŭ la „Caliculŭ“ pe alŭ doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. séu 3.50 francĭ. Esemplare complete dela începutulŭ anului costă 3 fl. séu 7 francĭ.

Din anulŭ 1883 mai posedemŭ 24 esemplare complete à 1 fl. 50 cr. séu 3·50 francĭ.

Cei ce voițĭ a rîde, prenumerațĭ „Caliculŭ,“ și care nu va rîde, acela-i maturŭ de sapă și lopată.

Colectanții de abonamente primescŭ unŭ rabatŭ de 10%.

Administrațiunea „Calicului.“

Tipografia Alexi Brașovŭ.